

Naslov originala
Mitch Winehouse
“Amy, my daughter”

Copyright © Mitch Winehouse 2012
Copyright © 2012 za srpsko izdanje Čarobna knjiga

Fotografije na koricama
Jacket photographs © Elina Kechicheva/Contour
by Getty Images (front);
Film Magic/Getty Images (spine and back).

Urednik
Borislav Pantić

ISBN 978-86-7702-247-1

Nijedan deo ove publikacije, kao ni publikacija u celini, ne sme se reprodukovati, umnožavati, preštampani niti u bilo kojoj drugoj formi i bilo kojim drugim sredstvom prenositi ili distribuirati bez odobrenja izdavača. Sva prava za objavljivanje ove knjige zadržavaju autor i izdavač prema odredbama Zakona o autorskim pravima.

Čarobna knjiga
Beograd 2012.

Mič Vajnhaus

MOJA KĆI
EJMI

Preveo

Miroslav Bašić Palković

**Čarobna
knjiga**

*Ovu knjigu posvećujem svome ocu Aleku,
svojoj majci Sintiji i kćerci Ejmi,
koji su mi pokazali da je ljubav najjača sila u svemiru.
Ljubav prevazilazi čak i smrt.
Njih će troje znanavek živeti u momu srcu.*

SADRŽAJ

Pre nego što počnemo	11
Zahvalnica i napomena	13
Predgovor	15
1. A onda nam je došla Ejmi	19
2. Prvi susret sa pozornicom	31
3. Ejmi se zaljubila	47
4. <i>Frank</i> – Kad je nekom stalo	57
5. Španske muke	73
6. Prepuštanje tami	83
7. Mešavina Roni Spektor i Frankenštajnovе neveste	99
8. Napad i paparaci	105
9. Navučena	125
10. Pokvarena ploča	137
11. Bermingam 2007.	147
12. „Ma, dobro je ona, hvala na pitanju“	177
13. Štampa, laži i video-kaseta	191

14. Droga – trnovit put do oporavka	209
15. Ludak prve klase i dalje na drogama	229
16. Nije ti to nimalo smešno	251
17. Nasukan na obali	263
18. Plakaću kad mi se plače	281
19. Duša i telo	301
20. Tata, zagri me	323
21. Zbogom, Kamden Taune	327
Pogovor	335
O Fondaciji „Ejmi Vajnhaus“	343
Napomene	349

PRE NEGO ŠTO POČNEMO

Mislim da ćete me razumeti kada vam kažem da ovo nije knjiga koju sam želeo da napišem. Ja sam zapravo radio na knjizi o povesti svoje porodice, zajedno sa svojim prijateljem Polom Sasjenom i njegovim saradnikom Hauardom Riklouom. Trebalo je da izađe iz štampe ove godine.

Umesto te, morao sam da napišem ovu knjigu. Naprosto sam morao da vam ispričam pravu priču o Ejminom životu. Uvek govorim otvoreno i jednostavno, pa ću i ovoga puta biti iskren. Ejmin prekratki životni put bio je krivudav poput tobogana u luna-parku, a ja ću vam o njemu ispričati sve do tančina. Osim što sam joj bio otac, bio sam joj i drug i savetnik kojem se poveravala – doduše, nije baš uvek prihvatala moje savete, ali je uvek bila spremna da me sasluša. Ja sam Ejmi bio luka usred bure, a ona je meni, zajedno sa svojim bratom Aleksom, bila osnovna životna iskra.

Nadam se da ćete čitanjem ove knjige spoznati moju dragu kći Ejmi na neki novi, mnogo dublji način.

ZAHVALNICA I NAPOMENA

Veliku zahvalnost dugujem svojoj supruzi Džejn, koja mi je bila oslonac u najtežem delu života i koja mi je uvek bila privržena i pružala mi podršku; svome sinu Aleksu, za svu njegovu ljubav i razumevanje; Dženis, koja je bila izvrsna majka našoj deci; svojoj sestri Melodi, te čitavoj mojoj divnoj porodici i prijateljima koji su uvek bili pokraj mene; mome menadžeru Trentonu; mojoj ličnoj asistentkinji Megan i svima u „Metropolisu“; mojim zastupnicima Megi Henburi i Robin Straus, i svim divnim ljudima u „Harper Kolinsu“ sa obe strane Atlantika. Posebna zahvalnost ide Polu Sasjenu, Hauardu Riklouu i Hamfriju Prajsu, koji su mi pomogli da napišem ovu knjigu.

Svu zaradu od prodaje ove knjige darovaću Fondaciji „Ejmi Vajnhaus“, koju smo mi, članovi njene porodice, osnovali za pomoć deci i mladima koji se suočavaju sa problemima i nedaćama u svojim životima. Nameravam da ostatak života provedem prikupljajući novac za našu fondaciju.

Uveren sam da će kroz svoju muziku, kroz rad fondacije i kroz ovu knjigu, Ejmi zauvek ostati uz nas.

PREDGOVOR

Ja volim da kažem kako će prvi trenutak kada sam pomazio svoju tek rođenu kćerkicu, četrnaestog septembra 1983, ostati zauvek u mom sećanju, mada se baš i nije sve odigralo tako jednostavno i lako.

Nekim danima vreme zna da se otegne, a nekima vam sati naprosto prolete. Taj je dan bio jedan od onih kada vam se čini da se sve dešava odjednom. Za razliku od našeg sina Aleksa, koji se rodio tri i po godine ranije, naša je kćerka došla na ovaj svet veoma brzo, izletevši na brzaka, kao kada čep izleti iz flaše. Stigla nam je onako kako Ejmi i dolikuje – ritajući se i vrišteći. Kunem vam se da nikada u životu nisam čuo glasniju bebu. Bilo bi divno kada bih vam mogao reći da je njeno vrištanje bilo melodično, ali nije bilo tako – bilo je naprosto bučno. Ejmi je stigla sa četiri dana zakašnjenja, a to se ni kasnije neće promeniti: ona vam je čitavog života negde kasnila.

Ejmi se rodila u bolnici „Čejs Farm“ u Enfieldu, u severnom delu Londona, nedaleko od našeg doma u Sautgejtu. A pošto se sve tako brzo desilo, njena porodica – bake, deke, tetke, teče, stričevi, strine, braća i sestre – ubrzo se okupi, kako to već ide pri gotovo svim porodičnim dešavanjima, bilo da su loša ili dobra, ispunjavajući prostor oko Dženisine postelje kako bi pozdravila najnoviju pridošlicu.

Ja sam vam veoma osećajan čovek, pogotovo kada je porodica u pitanju, te, držeći Ejmi u naručju, pomislih kako sam najsrećniji

čovjek na svetu. Bilo mi je jako drago što sam dobio kćerku: nakon što se rodio Aleks, nadali smo se da će naše naredno dete biti devojčica, da Aleks ima sestricu, pa smo Dženis i ja već unapred smislili kako ćemo je nazvati. Poštujući jevrejsku tradiciju, deci smo dali imena koja počinju istim slovom kao ime nekog od preminulih rođaka, te je tako Aleks nazvan po mome ocu Aleku, koji je umro kada sam imao svega šesnaest godina. Mislio sam da u slučaju da dobijemo još jednog dečaka dete nazovemo Ejms. Pravo džezersko ime. „Ejmi“, rekoh, misleći kako to ime i ne zvuči nešto naročito džezerski. Eh, kako sam se samo prevario. I tako je ona postala Ejmi Džejd Vajnhaus – to Džejd je po ocu moga očuha Larija, Džeku.

Ejmi je bila prekrasna, slika i prilika svog starijeg brata. Kada gledam njihove slike iz tog perioda, teško mi je da ih razlikujem. Dan nakon njenog rođenja, poveo sam Aleksa da vidi svoju sestricu, pa smo napravili nekoliko predivnih slika njih dvoje, na kojima Aleks mazi Ejmi.

Ja te fotografije nisam video gotovo dvadeset i osam godina, sve do jula 2011, dan uoči mog puta u Njujork, kada sam primio poziv od Ejmi. Odmah mi je bilo jasno da je veoma uzbuđena.

„Tata, tata, moraš da svratiš do mene!“, kazala mi je.

„Ne mogu, dušo“, rekoh joj, „znaš da večeras imam koncert, a avion mi poleće rano ujutro.“

Bila je uporna: „Tata, pronašla sam one slike. Moraš da navратиš.“ I najednom mi je bilo jasno zbog čega je bila toliko uzbuđena. Tokom jedne od Ejminih mnogobrojnih selidbi, izgubljena je kutija s porodičnim fotografijama, pa je bilo očigledno da ju je toga jutra negde pronašla. „Stvarno moraš da dođeš ovamo!“

Na kraju sam se svojim taksijem odvezao do Kamdenskog trga i parkirao se ispred njene kuće. „Svratih samo na brzaka“, rekoh, znajući koliko mi je uvek bilo teško da joj nešto odbijem. „Znaš da sam danas jako zauzet.“

„O, pa ti večito nekud žuriš“, uzvratila mi je. „Uđi, tata.“

Ušao sam za njom, a ona je pronađene fotografije već bila rasporedila po stolu. Bacio sam pogled na njih. Imali smo i lepših, ali su za nju te očito imale neko posebno značenje. Na njima se video Aleks kako drži tek rođenu Ejmi, a videla se i Ejmi kao tinejdžerka, ali su sve ostale prikazivale članove porodice i prijatelje.

Podigla je neku sliku moje majke. „Vidi kako je naša nana bila lepa“, rekla je. A onda je uzela njenu i Aleksovu sliku. „Vidi ga samo“, dodala je s mešavinom ponosa i sestriinskog rivaliteta u glasu.

Prošla je kroz gomilu slika, uzimajući u ruke jednu po jednu i pričajući mi o svakoj od njih, a ja pomislih: *Eto je, slavna širom sveta, oduševljava milione ljudi, a zapravo je obična cura koja voli svoju porodicu. Ponosim se njom. Baš je divno dete moja kći.*

Tog je dana bilo lepo biti pokraj nje: bila je veoma zabavna. Ali nakon nekih sat vremena došlo je vreme da krenem, pa smo se zagrlili. Zagrlivši je, osetih da je to ponovo ona stara Ejmi: povratila je snagu – vežbala je s tegovima u teretani koju je napravila u svojoj kući.

„Kad se vratiš, idemo do studija da uradimo onaj naš duet“, rekla mi je prateći me do vrata. Imali smo dve zajedničke omiljene pesme – *Fly Me To The Moon* i *Autumn Leaves*, a Ejmi je htela da zajedno snimimo jednu od njih. „Ali prvo ćemo ih uvežbati kako valja“, dodala je.

„Živi bili pa videli“, rekoh joj nasmejan. O tome smo godinama razgovarali, i bilo mi je drago što je čujem kako ponovo priča o tome. Mahnuo sam joj iz taksija.

Svoju voljenu kćer nakon toga više neću videti živu.

* * *

U Njujork sam stigao u petak, gde potom sam proveдох mirno večer. Narednog sam dana otišao da se vidim sa svojim bratom od

strica Majklom i njegovom ženom Alison, u njihovom stanu u 59. ulici – Majkl se preselio u Ameriku nekoliko godina ranije, kada se oženio Alison. Sada su imali tromesečne blizance, Henrija i Lusi, pa sam jedva čekao da ih vidim. Deca im behu preslatka, a mali Henri mi je baš sedeo u krilu kada je Majkla pozvao njegov otac, moj stric Persi, koji živi u Londonu. Majkl mi je dodao telefon. Uobičajen razgovor: „Zdravo, Miču, kako si mi? Kako je Ejmi?“ Rekoh mu da sam se video sa Ejmi pre nego što sam poleteo i da je dobro.

Zazvonio mi je mobilni. Na ekranu je pisalo: „Endru – obezbeđenje“. Ejmi je često znala da me pozove koristeći se telefonom svog telohranitelja Endrua, pa rekoh stricu: „Izgleda da me Ejmi zove“, te vratih fiksni telefon Majklu. Henri mi je i dalje sedeo u krilu kada sam se javio na telefon.

„Zdravo, dušo“, rekoh. Ali na vezi nije bila Ejmi, već Endru. Jedva da sam mogao da razlučim šta mi govori.

Jedino što sam čuo bilo je: „Morate se vratiti kući, morate se vratiti kući!“

„Šta? O čemu ti to?“

„Morate da se vratite kući“, ponovio mi je.

Čitav mi se svet zatresao pod nogama. „Je li mrtva?“, upitao sam ga.

A on mi reče: „Jeste.“

A ONDA NAM JE DOŠLA EJMI

Ja sam se od samog početka do ušiju zaljubio u svoju kćerkicu, pa mi ništa drugo nije bilo važno. Nekoliko dana pre nego što se Ejmi rodila, dobio sam otkaz na poslu, navodno zato što sam tražio četiri slobodna dana zbog rođenja kćerke. Ali kada je Ejmi stigla, te brige kao da su nekuda isparile. Iako sam ostao bez posla, otišao sam do grada da kupim video-kameru „JVC“ koja je koštala gotovo čitavu hiljadarku. Dženis baš i nije bila oduševljena, ali ja nisam mario. I dan-danas čuvam sate i sate snimaka sa Ejmi i Aleksom.

Aleks je znao da satima stražari pokraj Ejmine kolevke. Jednom sam kasno noću ušao u njenu sobu, te zatekoh Ejmi potpuno budnu i Aleksa čvrsto usnulog na podu. Slavan neki stražar. A ja sam bio napet otac, pa sam često znao da joj provirim u krevetac da vidim da li je sve u redu. Još dok je bila bebica, dešavalo se da je pronađem zadihanu, pa bih viknuo: „Ne diše kako treba!“ Dženis je morala da mi objašnjava kako sve bebe proizvode takve zvukove. Ali mene to ne bi smirilo, pa bih uzeo Ejmi u ruke, a posle toga više ne bismo mogli da je uspavamo. No ona je inače bila mirna

beba i brzo je naučila da prespava čitavu noć, i to ponekad toliko čvrsto da je Dženis morala da je budi kako bi je nahranila.

Ejmi je naučila da hoda na svoj prvi rođendan, da bismo s njom nakon toga imali pune ruke posla. Bila je veoma znatiželjna, pa je znala da ode u istraživanje ako ne biste budno motrili na nju. No mi smo bar imali pomoć u kući: imao sam utisak da su moja majka i očuh, zajedno sa ostatkom moje porodice, povazan dan visili kod nas. Dešavalo se da se vratim kući kasno s posla i da mi Dženis kaže kako su mi pojeli večeru.

Dženis je bila i ostala odlična majka. Aleks i Ejmi znali su da čitaju i pišu još pre nego što su pošli u školu, i to zahvaljujući njoj. Kada bih se vratio kući, čuo bih ih gore na spratu, pa bih se tiho popeo i stao ispred njihove sobe da ih posmatram. Dečica bi obično bila ušuškana oko Dženis, koja im je čitala. Oči bi im bile razrogačene u iščekivanju onoga što sledi u priči. To je bilo njihovo zajedničko vreme, a meni je bilo žao što nisam bio deo toga.

Kada se nekim večerima ne bih vratio sve do deset ili jedanaest, ponekad bih ih probudio samo da im poželim laku noć. Ušao bih im u sobu, šutnuo kolenku ili krevetac, rekao: „O, pa vidi ko je to još budan“, te bih ih uzeo u ruke da se malo pomazimo. Dženis je s pravom znala da pobesni u takvim prilikama.

Bio sam im uvek dostupan, ali više za golicanje, igranje i štipkanje, a manje za čitanje pričica. Aleks i ja znali smo da igramo fudbal i kriket u bašti, a Ejmi je uvek htela da nam se pridruži: „Tatice! Tatice! Baci i meni loptu!“ Ja bih je gurnuo ka njoj, a ona bi je podigla i bacila preko ograde.

Ejmi je volela da pleše, pa bih je ja, isto kao što i drugi očevi čine sa svojim kćerkicama, uhvatio za ruke, pridržavajući joj nožice na svojim stopalima, i onda bismo se tako njihali po sobi. Ejmi je, ipak, najviše volela da je vrtim ukrug, uživajući u osećaju dezorijentisanosti koji bi tada nastupio. Fizički je postala veoma neustrašiva, pa je znala

da se pentra više nego što se meni sviđalo, ili bi se migoljila oko šipki na penjalištu u parku. A volela je da se igra i u kući: volela je svoje krpene lutkice, i čak smo morali da pošaljemo poštom „dokumente o usvajanju“ koji su se dobijali zajedno s lutkama kako bismo je usrećili. Kad god bi želeo da je ozlojedi, Aleks bi joj samo vezao lutke konopcem.

Kada bi se zadesilo da se vratim kući ranije, obično sam čitao deci, i to uvek knjige o Nodiju Inid Blajton. Ejmi i Aleks bili su stručnjaci za Nodija. Ejmi je najviše volela *Nodijeve pitalice*.

Rekla bi: „Tatice, šta je Nodi imao na sebi kada je upoznao Ušonju?“

Pravio bih se da razmišljam koji minut: „Da nije nosio onu svoju crvenu košulju?“

Ejmi bi na to rekla: „Nije.“

Rekao bih joj da je to baš teško pitanje i da moram da razmislim. „Da nije nosio onaj svoj plavi šeširić sa zvončićem na jednom kraju?“ Opet bi usledilo *ne*. A onda bih pucnuo prstima. „Setio sam se! Nosio je plave pantalonice i ono njegovo žuto maramče s crvenim tufnicama!“

„Ne, tatice, nije to nosio.“

Tada bih se već predao, te bih zamolio Ejmi da mi kaže u šta je to bio obučen, a ona bi se zakikotala još pre nego što bi uspela da izusti odgovor. „Nije ništa imao na sebi, bio je... голуždrav!“

Potom bi stavila ručicu preko usta kako bi prigušila nezaustavljivo grohotanje. I ma koliko puta da smo igrali tu igricu, uvek je bilo isto.

Mi inače nismo bili jedna od onih porodica što televizor ima da bi buljila u njega. Kod nas se po kući uvek čula muzika ili moje pevanje. Često smo tražili od dečice da nam pripreme predstavice. Ja bih ih najavio, Dženis bi zatapšala, pa bi onda počeli da pevaju, ili bar ja to nazivam pevanjem, pošto Aleks nije umeo da peva – ali bar bi pokušao. Jedini Ejmin cilj, s druge strane, bio je da peva što

glasnije od svog brata. Bilo je očito da joj se sviđaju svetla pozornice. Ako bi se desilo da Aleksu sve to dosadi, pa ode da radi nešto drugo, Ejmi bi nastavila s pevanjem, čak i kada bismo joj rekli da prestane.

Volela je i jednu igricu koju smo zajedno igrali – i to najčešće u kolima. Ja bih započeo neku pesmu ili dečju pesmicu, a ona bi otpevala reč koja sledi.

„Jajoglavi debeljko sedeo na...“

„... ogradi...“

„... Jajoglavi debeljko načisto se...“

„... strmoglavi.“ I to nam je bilo zabavno do beskraj.

Ejmi je jedne godine dobila igračku koja je svirala dečje pesmice. Iz Ejmine je sobe jedino njen zvuk dopirao, ništa drugo. Potom je dobila i metalofon, pa je sama sebe, polagano i uz dosta muke, naučila da svira *Home On The Range*. Tandrkanje bi se pronosilo čitavom kućom – *klap-klap-klap* – a ja bih je navodio da na vreme udari pravu notu, mada je bila živa muka slušati sve to.

I pored njene ljupkosti, „Tiše malo, Ejmi!“ verovatno beše rečenica koja se najviše mogla čuti u našoj kući prvih godina njenog života. Naprosto nije znala kad je dosta. Čim bi počela s pevanjem, nije znala da se zaustavi. A ako nije bila u središtu pažnje, pronašla bi neki način da se u njemu nađe – povremeno i na Aleksovu štetu. Tokom proslave njegovog šestog rođendana, Ejmi je, tada trogodišnjakinja, izvela neočekivani pevački i plesni nastup. Aleks, naravno, nije bio oduševljen, pa je, još dok mi nismo uspeli da ga zaustavimo, prosuo sok po njoj. Ejmi je briznula u plač i tako uplakana istrčala iz sobe. Toliko sam se izderao na Aleksa da je i on pobegao plačući. Nakon proslave, Ejmi je nadureno sedela na podu u kuhinji, a Aleks uopšte nije hteo da izađe iz svoje sobe.

Uprkos takvim scenama, Aleks i Ejmi bili su i ostali izuzetno bliski, čak i kada su odrasli i našli svako svoje društvo.

Ejmi je bila spremna da uradi bilo šta samo da privuče pažnju. Bila je nestašna, odvažna i hrabra. Nedugo nakon proslave Aleksovog rođendana, Dženis je odvela Ejmi u park Brumfield blizu naše kuće, gde se ova potom izgubila. Sva usplahirena, Dženis me je pozvala na posao da mi kaže da je Ejmi nestala, pa sam odjurio do parka van sebe od napetosti. Dok nisam stigao tamo, pristigla je i policija, a ja sam se pripremio na najgore: ona se u mojoj glavi uopšte nije izgubila, već je bila oteta. Moja mama i tetka Lorna takođe behu tamo – svi su živi tražili Ejmi. Bilo je očito da Ejmi više nije bila u parku, pa nam je policija rekla da odemo kući, što smo i učinili. Pet sati kasnije, Dženis i ja već smo bili potpuno presahli od suza, kada nam je zazvonio telefon. Bila je to Ros, jedna od drugarica moje sestre Melodi. Ejmi je bila kod nje. Bogu hvala.

A ono što se zbilo potpuno je ličilo na Ejmi. Ros je bila u parku sa svojom decom kada ju je Ejmi ugledala, pa im je pritrčala. Ros ju je, naravno, priupitala gde joj je mama, a Ejmi je, onako nestašna, rekla da joj je mamica otišla kući. Ros ju je stoga odvela svojoj kući, ali je, umesto da pozove nas, pozvala Melodi, koja je u to vreme radila kao učiteljica. No pošto je nije dobila, u školi joj je ostavila poruku da je Ejmi kod nje. Kada je Melodi čula da Ros čuva Ejmi, nije mnogo razbijala glavu oko toga, pošto nije ni znala da je Ejmi nestala. Kada se vratila kući i kada je čula šta se dogodilo, odmah je sve povezala. Petnaest minuta kasnije, Melodi je ušetala kod nas sa Ejmi, na šta sam ja briznuo u plač.

„Ne plači, tatice, vratila sam se“, sećam se da mi je kazala.

Ejmi nažalost nije mnogo naučila iz tog iskustva. Nekoliko meseci kasnije poveo sam decu do tržnog centra „Brent Kros“ u severozapadnom delu Londona. Nalazili smo se u robnoj kući „Džon Luis“ kada je Ejmi najednom nestala. Jedne je sekunde bila tamo, a sledeće je već isparila. Aleks i ja smo pretražili sve oko nas, mislim, koliko je daleko uopšte mogla da odmakne, ali od nje nije bilo ni

traga ni glasa. Haj'mo sve iz početka, pomislio sam. A ovog su je puta zasigurno oteli.

Morali smo da proširimo potragu. I taman kada smo prošli pokraj vešalica s kaputima, ona je najednom iskočila odatle: „Bu!“ Potpuno sam pobesneo, ali što sam je više grdio, to se ona više smejala. Nekoliko nedelja kasnije ponovo je pokušala istu stvar. Ovog sam se puta, međutim, uputio pravo ka kaputima. Nije bila tamo. Pretražio sam sve vešalice. Ejmi nigde nije bilo. Već sam se ozbiljno zabrinuo kada se preko razglasa začuo glas: „Kod nas je devojčica po imenu Ejmi. Ako ste je izgubili, molimo vas, dođite do upravnih prostorija.“ Bila se sakrila na nekom drugom mestu, pa se zaista i izgubila, da bi je neko potom odveo do nekog od zaposlenih. Rekoh joj da više ne sme da se sakriva ili beži kada negde izađemo. Obećala je da to nikada više neće uraditi, i stvarno nije, ali je zato svoje sledeće smicalice izvela pred mnogo većom publikom.

Ja sam se jednom kao mali zagrcnuo komadićem jabuke, uplašivši svoga oca. Kada se Aleks jednom zagrcnuo tokom večere, i ja sam se isto tako prestravio, te mu turih prste u grlo da izvučem to što mu je zapelo. Ejmi nije trebalo mnogo vremena da i sama otpočne sa igrom gušenja. Jednog subotnjeg popodneva bili smo u kupovini u „Selfridžizu“ u londonskoj Oksfordskoj ulici. Robna kuća je bila krcata. Ejmi se najednom bacila na pod, kašljući i držeći se za vrat. Znao sam da se uopšte nije zagrcnula, ali je napravila takvu scenu da sam morao da je prebacim preko ramena kako bismo brže-bolje otišli odatle. Nakon toga se „davila“ posvuda, kod svojih drugova, u autobusu, u bioskopu. Na kraju nismo više ni obraćali pažnju na nju, pa je prekinula s tim.

* * *

Mada sam rođen u severnom delu Londona, oduvek sam sebe smatrao stanovnikom njegovog istočnog kraja. Veliki deo detinj-

stva proveo sam kod bake i deke, Bena i Fani Vajnhaus, u njihovom stančiću iznad „Benove berbernice“, dedine zanatske radnje u Trgovačkoj ulici, ili kod moje druge bake, Silije Gordon, u njenoj kući u Albert Gardensu, u samom srcu istočnog dela Londona. Tamo sam čak i u školu išao. Otac mi je bio berberin, a majka ženski frizer, i oboje su radili u dedinom salonu, pa bi me na putu do tamo odbacili do škole u Dilskoj ulici. Ejmi i Aleks bili su opčinjeni Ist Endom, pa sam ih često tamo vodio. Voleli su da im pričam priče o našoj porodici, te su mesta na kojima su njeni članovi živeli umela da ožive sve te priče. Ejmi je volela da sluša o vikendima koje sam provodio u Ist Endu kao dečaćić. Svakog sam petka išao sa mamom i tatom do Albert Gardensa, gde bismo ostali sve do nedelje uveče. Tamošnja kuća bila je krcata do plafona. U njoj su živеле baka Silija, prababa Sara, pradede-ujak Alek, ujka Vali, ujka Net i tetka Lorna, mamina bliznakinja. A povrh toga, tu je bio i Izi Hamer, čovek koji je preživio nacistički pogrom, i koji je živio na poslednjem spratu: preminuo je u januaru 2012.

Vikendi u kući u Albert Gardensu otpočinjali su tradicionalnim jevrejskim obrokom petkom uveče: kokošja supa, pečena piletina, pečeni krompiri, grašak i šargarepa. Za desert se služio *lokšen* pudding, spravljen od zapečenih slatkih makarona i grožđica. Uopšte se ne sećam gde su toliki ljudi spavali, ali nam je svima uvek bilo čarobno, uz puno pevanja, plesanja, kartanja i uz gomilu íća i pića. A i uz pokoj bučnu svađu pomešanu sa smehom i veseljem jedne velike srećne jevrejske porodice. S tom tradicijom svakog petka uveče nastavili smo i tokom većeg dela Ejminog života. To su za sve nas uvek bili posebni trenuci, a u potonjim godinama i neka vrsta zanimljive probe za Ejmina prijateljstva – ko će joj biti dovoljno blizak da bi bio pozvan na gozbu petkom uveče.

Vikendom sam provodio mnogo vremena s decom. Februara 1982, nešto pre Aleksovog trećeg rođendana, počeo sam da ga vodim

na fudbalske utakmice, pošto ste u to vreme mogli na njih da vodite i malu decu, pa da vam sede u krilu. Igrali su Spursi protiv Albiona iz Zapadnog Bromiča. Bila je čiča zima, toliko hladno da mi se uopšte nije išlo, ali je Dženis obukla Aleksa u šuškavi zimski kombinezon, u kojem je izgledao dvostruko veći i u kojem je jedva mogao da se pomeri. Čim smo stigli tamo, pitao sam ga da li je dobro. Rekao mi je da jeste. Nekih pet minuta nakon početka utakmice morao je do muškog toaleta. Izvaditi ga iz šuškovog odelceta beše poprilično teška operacija, a onda mi je trebalo još deset minuta da ga u njega ponovo uvučem. Nakon što smo se vratili do naših sedišta, ponovo mu se išlo do toaleta, pa smo morali da ponovimo čitavu akciju. Tokom pauze mi je rekao: „Tatice, ide mi se kući, muči me nostalgija.“

Kada je Ejmi napunila sedam godina, i nju sam odveo na jednu od utakmica. Čim smo stigli kući, Dženis ju je pitala da li joj se dopalo. Ejmi je kazala da joj je bilo užasno. Kad ju je Dženis pitala zbog čega me nije zamolila da je odvedem kući, rekla joj je: „Tatica je uživao, pa nisam htela da mu smetam.“ To je bilo baš nalik maloj Ejmi, koja je većito mislila na druge.

Ejmi je s pet godina pošla u osnovnu školu „Osidž“, koju je Aleks već pohađao. Tamo se upoznala sa Džulijet Ešbi, koja joj je ubrzo postala najbolja drugarica. Njih dve behu nerazdvojne, i ostale su bliske gotovo do kraja Ejminog života. Druga dobra drugarica iz „Osidža“ bila joj je Loren Gilbert: Ejmi je nju već poznavala, pošto je strika Harold, brat moga oca, bio Lorenin deda-očuh.

Ejmi je morala da nosi svetloplavu košulju i kravatu, uz džemperčić i sivu suknjicu. Radovala se što će se pridružiti starijem bratu u školi, ali je ubrzo upala u nevolje. Svaki dan koji je provela tamo lako je mogao da joj bude i poslednji. Nije nikada uradila ništa strašno, ali je ometala nastavu i tražila pažnju, što je dovodilo do stalnih pritužbi na njeno ponašanje. Na časovima nije bila mirna, žvrljala je po udžbenicima i izvodila smicalice. Jednom se tako sakrila pod

nastavničku katedru. Kada je nastavnik pitao gde je Ejmi, toliko je snažno tresnula glavom o njegov sto da su morali da je odvedu kući.

Ejmi je ostavila neizbrisiv utisak na svoju učiteljicu iz drugog razreda, gospođicu Kater (sada se zove Džejn Vordington), koja mi je pisala nedugo nakon što je Ejmi preminula:

Ejmi je bila živahno dete koje je izraslo u prekrasnu, nadarenu ženu. Vечно ću je pamtiti kao dete koje je uvek svuda išlo otvorenog srca. Kada bi bila srećna, čitav bi svet to znao, a kada je bila uznemirena ili nesrećna, i to ste uvek znali. Ali bilo je očigledno da je Ejmi potekla iz porodice ispunjene ljubavlju i podrškom.

Ejmi je bila pametna devojčica, i mogla je biti dobra učenica da ju je tako nešto zanimalo. Ali nju to, iz nekog razloga, nikada nije interesovalo. Bila je dobra u predmetima poput matematike, ali ne u smislu da je imala dobar uspeh u školi. Dženis je bila jako dobra u matematici, pa je podučavala decu. Ejmi je volela računanje i kvadratne jednačine još dok je bila u osnovnoj školi. Nije ni čudo što su joj onda časovi matematike bili dosadni.

Međutim, muzika ju je oduvek zanimala. Ja sam je većito puštao i u kući i u kolima, pa je Ejmi pevušila sve redom. Mada je volela swing i džez pesme, takođe joj se sviđala i moderna ritam i bluz muzika, kao i hip-hop, pogotovo američke grupe tog žanra, poput *Ti-El-Sija* i *Solt-en-Pepe*. Ona i Džulijet imale su naviku da se obuku poput pratećih vokala grupe *Vem*, *Pepsi* i *Širli*, pa bi pevale njihove pesme. Kada je imala desetak godina, ona i Džulijet osnovale su rep grupu *Slatko i Kiselo*. Džulijet je bila Slatko, a Ejmi Kiselo. Održale su mnogobrojne probe, ali, nažalost, nijedan javni nastup.

Iako sam bio privržen svojoj porodici, kako su Ejmi i Aleks rasli, i ja sam počeo da se menjam. Dženis i ja smo se razveli 1993. Nekoliko godina pre toga, jedan moj bliski prijatelj, koji beše oženjen čovek,

u poverenju mi je rekao da ima ljubavnicu. Nije mi bilo jasno kako može da radi tako nešto. Sećam se da sam mu kazao kako ima krasnu ženu i predivnog sina: zašto bi, kog vruga, želeo da sve to dovede u opasnost zbog neke vezice? Rekao mi je: „Nije to samo vezica. Kada pronadeš nekog zaista posebnog, odmah znaš da je to to. Bude li ti se to ikada desilo, shvatićeš o čemu pričam.“

Nisam mogao da poverujem kada sam se i sam našao u istoj situaciji. Još 1984. zaposlio sam novog marketinškog posrednika, Džejn, s kojom sam se sprijateljio od samog početka. Nije tu bilo ničega romantičnog: Džejn je tada imala dečka, a ja sam bio srećno oženjen. Ali između nas su ipak buknule iskrice. Prošlo je sto godina pre nego što se nešto konačno desilo između nas dvoje. Džejn nam je dolazila u kuću još od kada je Ejmi imala tek osamnaest meseci, i mnogo se puta susretala sa Dženis i decom. Čvrsto se držala svoga stava da ne želi da se ispreči između mene i moje porodice.

Zaljubio sam se u Džejn, ali sam i dalje bio oženjen Dženis. To su okolnosti kakve ne mogu dovek da traju. Našao sam se u groznoj nedoumici. Hteo sam da budem sa Dženis i decom, ali sam hteo da budem i sa Džejn. Uz Dženis nikada nisam bio nesrećan, i naš je brak oduvek bio dobar. Neki od muževa koji krenu da šaraju mrze svoje supruge, ali ja sam svoju voleo. S njom ne biste mogli da se posvađate, čak i ako biste pokušali: izuzetno je blaga i dobrodušna osoba. Nisam znao šta da radim. Zaista nisam želeo nikoga da povredim. Na kraju se ispostavilo da sam sa Džejn želeo da budem više nego sa Dženis.

Tako sam se 1992. konačno odlučio da napustim Dženis. Potom ću sačekati Aleksovu bar micvu naredne godine, a onda ću otići. Reći sve to Aleksu i Ejmi bilo je ono najteže: objasnio sam im da ih oboje volimo, i da ono što se dešava nema nikakve veze s bilo čim što oni jesu ili nisu uradili. Aleks je sve to jako loše prihvatio, ko bi ga uopšte krivio, ali mi se činilo da je Ejmi sve lakše podnela.

Osećao sam se užasno dok sam se vozio ka sestri Melodi, koja je živela u Barnetu. Kod nje sam ostao šest meseci, a potom sam se uselio kod Džejn. Kada se sada osvrnem na to, mislim da sam bio kukavica što sam dopustio da se sve to toliko razvuče, ali naprosto sam želeo da svi budu srećni.

Zanimljivo je da sam nakon odlaska decu viđao mnogo češće nego ranije. Moji prijatelji su smatrali da Ejmi nije bila naročito potresena razvodom, a kada sam je pitao da li želi da razgovaramo o tome, rekla mi je: „I dalje si mi tata, a mama je i dalje moja mama. Nema tu priče.“

Zbog griže savesti, verovatno sam im previše popuštao, razmazivši ih. Kupovao sam im poklone bez povoda, vodio ih na skupa mesta i davao im novac. Ponekad, kada bih otpočeo neki novi poslić i kada bi bilo gusto, jeli bismo u „Čelsi kičenu“ na Kings Roudu, gde sam obrok mogao da platim manje od dve funte. Mnogo godina kasnije, deca su mi rekla da su volela da idu tamo, mnogo više nego na skupa mesta, uglavnom zato što su znala da me to manje košta.

Dve se stvari nikada nisu promenile: moja ljubav prema njima i njihova prema meni.

Zamišljena Ejmi na rođendanskoj čestitki koju mi je dala 1992.